TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Hoàn thiện hành lang pháp lý cho hải quan số, tạo thuận lợi cho thương mại hiện đại

06:07 28/05/2026

Chiều 27/5, Thứ trưởng Bộ Tư pháp Đặng Hoàng Oanh chủ trì Hội đồng thẩm định dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Hải quan.

Thứ trưởng Bộ Tư pháp Đặng Hoàng Oanh chủ trì Hội đồng thẩm định dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Hải quan

Tại buổi thẩm định, đại diện Bộ Công an đề nghị bổ sung, làm rõ hơn một số cơ chế phối hợp giữa cơ quan Hải quan với lực lượng Công an và các nhiệm vụ chức năng có liên quan đến công tác trao đổi thông tin, phát hiện, điều tra, xử lý các hành vi buôn lậu, gian lận thương mại và vận chuyển hàng hóa trái phép qua biên giới.

Đồng thời, đề nghị tiếp tục tiếp thu hoàn thiện các quy định về quản lý rủi ro, kiểm tra giám sát hải quan đối với các nhóm mặt hàng có nguy cơ cao. Từ đó, nâng cao hiệu quả công tác phòng ngừa, phát hiện, xử lý các hành vi buôn lậu,

gian lận thương mại và các hành vi vi phạm pháp luật có liên quan trong hoạt động xuất, nhập khẩu.

Về việc kết nối, chia sẻ dữ liệu hệ thống thông tin của cơ quan Hải quan với cơ sở dữ liệu nghiệp vụ của Bộ Công an, đại diện Bộ Công an đề nghị giao cho một đơn làm đầu mối để phục vụ công tác phân tích, đánh giá rủi ro, kịp thời phát hiện các tổ chức, cá nhân có dấu hiệu vi phạm pháp luật trong hoạt động xuất nhập khẩu. Đáng chú ý, liên quan đến quy định về việc ủy quyền của các cá nhân cho người thực hiện khai hải quan phải được thông qua hệ thống ủy quyền điện tử tích hợp trên Cổng dịch vụ công quốc gia VNeID tại dự thảo, đại diện Bộ Công an đề nghị bổ sung quy định về trách nhiệm khai thuế của hải quan và người thực hiện khai báo hải quan phải chịu trách nhiệm về tính chính xác của thông tin trên tờ khai hải quan trên chứng từ của chủ hàng.

Đối với nội dung kiểm tra giám sát hải quan đối với hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu nền tảng thương mại điện tử, đại diện Thanh tra Chính phủ đề nghị bổ sung 1 khoản quy định về xây dựng cổng thông tin hải quan chuyên dụng kết nối trực tiếp với các sàn thương mại điện tử quốc tế và nội địa; đồng thời liên thông dữ liệu định danh với hệ thống định danh điện tử quốc gia (VNeID) bởi vì đặc thù thương mại điện tử xuyên biên giới khối lượng đơn hàng cực kỳ lớn nhưng giá trị trên từng đơn hàng lại nhỏ. Việc luật hóa cơ chế liên thông kỹ thuật sẽ chuyển dịch sang kiểm soát dữ liệu tự động, ngăn chuyển dịch sang kiểm soát dữ liệu tự động, ngăn chặn trường hợp chia nhỏ đơn hàng trốn thuế, đồng thời không gây tắc nghẽn luồng vận chuyển của chuỗi cung ứng.

Đánh giá cao những nội dung tại dự thảo Luật, đại diện Hiệp hội Doanh nghiệp dịch vụ Logistics Việt Nam cho biết, thời gian vừa qua, cải cách hành chính trong lĩnh vực hải quan được đánh giá là rất tốt, có tác dụng lớn, đặc biệt là những khâu liên quan đến các thủ tục điện tử. Đối với dự thảo Luật, đại diện Hiệp hội Doanh nghiệp dịch vụ Logistics Việt Nam đề xuất thêm các nội dung về phân cấp phân quyền và kiểm tra chuyên ngành; quy định về vấn đề giải quyết hàng tồn đọng; hệ thống một cửa và công nghệ.

Toàn cảnh sự kiện

Phát biểu kết luận cuộc họp Hội đồng thẩm định, Thứ trưởng Bộ Tư pháp Đặng Hoàng Oanh cho biết, Hội đồng thẩm định thống nhất cao về sự cần thiết xây dựng và trình ban hành Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Hải quan nhằm thực hiện chủ trương của Đảng, Nhà nước trong việc hoàn thiện thể chế, đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, phù hợp với mô hình tổ chức chính quyền địa phương hai cấp, đồng thời kịp thời tháo gỡ những vướng mắc, bất cập phát sinh trong quá trình thi hành Luật Hải quan năm 2014. Theo Thứ trưởng, việc sửa đổi Luật cũng nhằm tạo hành lang pháp lý đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội trong tình hình mới, thể chế hóa các nghị quyết quan trọng của Trung ương, Bộ Chính trị như Nghị quyết số 57, 59, 66, 68...; đồng thời phục vụ quá trình tái thiết kế quy trình nghiệp vụ, xây dựng hệ thống hải quan số trong bối cảnh chuyển đổi số diễn ra mạnh mẽ.

Liên quan đến các quy định về thương mại điện tử xuyên biên giới, Thứ trưởng cho rằng, cần tiếp tục rà soát quy định xác định chủ quản nền tảng thương mại điện tử là chủ thể khai hải quan để bảo đảm phù hợp với Luật Thương mại điện tử. Theo Thứ trưởng, Luật Thương mại điện tử chỉ xác định chủ quản nền tảng có trách nhiệm quản lý, vận hành nền tảng, xác thực người bán, phối hợp xử lý vi phạm và cung cấp thông tin cho cơ quan nhà nước, chứ không mặc nhiên là chủ thể giao dịch hay đại diện pháp lý của người bán trong mọi trường hợp. Bên cạnh đó, Thứ trưởng cho rằng đối với quy định yêu cầu cả người mua và người bán hàng hóa qua biên giới phải thực hiện xác thực định danh điện tử cần làm rõ phạm vi, mức độ xác thực, cơ chế bảo vệ, lưu trữ và chia sẻ dữ liệu để bảo

đảm phù hợp với quy định về bảo vệ dữ liệu cá nhân.

Đối với các quy định về thủ tục hành chính, Thứ trưởng Đặng Hoàng Oanh đề nghị cơ quan chủ trì soạn thảo tiếp tục rà soát theo tinh thần đổi mới công tác xây dựng pháp luật, chỉ quy định trong Luật những nội dung thuộc thẩm quyền của Quốc hội; còn các vấn đề mang tính quy trình, trình tự, thủ tục cần nghiên cứu giao Chính phủ quy định chi tiết. Một số nội dung giao Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định cũng cần được cân nhắc lại để bảo đảm phù hợp với quy định của Luật Đầu tư và chủ trương chung về tinh gọn hệ thống văn bản.

Bên cạnh đó, Thứ trưởng cũng lưu ý một số quy định còn có khả năng phát sinh vướng mắc trong thực tiễn. Cụ thể, đối với quy định yêu cầu doanh nghiệp kinh doanh kho bãi chịu trách nhiệm tiêu hủy hàng hóa gây ô nhiễm môi trường trong trường hợp không xác định được chủ sở hữu, Thứ trưởng cho rằng, cần tiếp tục nghiên cứu kỹ trên cơ sở quy định của Bộ luật Dân sự để bảo đảm công bằng, hợp lý, tránh đẩy toàn bộ chi phí, trách nhiệm sang doanh nghiệp khi chưa xác định được chủ thể có quyền, nghĩa vụ đối với tài sản. Ngoài ra, quy định về thời hạn kiểm tra sau thông quan tối đa 5 năm cũng cần được rà soát để bảo đảm thống nhất với thời hiệu xử phạt vi phạm hành chính theo Luật Xử lý vi phạm hành chính.

Thứ trưởng Bộ Tư pháp cũng đề nghị cơ quan chủ trì soạn thảo đánh giá kỹ sự cần thiết của các quy định bãi bỏ, quy định chuyển tiếp nhằm tránh phát sinh khoảng trống pháp lý trong quá trình thi hành Luật, nhất là đối với các trường hợp liên quan đến giấy phép, hồ sơ đang được giải quyết hoặc các thủ tục chuyển tiếp giữa quy định cũ và mới. Đồng thời, cần tiếp thu đầy đủ ý kiến của các thành viên Hội đồng thẩm định, tiếp tục hoàn thiện dự thảo Luật và hồ sơ dự án Luật trước khi trình Chính phủ xem xét theo quy định.

PV